

עפ"ת 4715/03/19 - יואב שבתי בן עמי נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 4715-03-19 בן עמי נ' מדינת ישראל
לפני כבוד השופט ערן קוטון
מערער יואב שבתי בן עמי
נגד מדינת ישראל
משיבה
פסק דין

כללי

1. לפני ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום לתעבורה בחיפה (להלן: "בית משפט קמא"), שניתן בגדרי ת"ד 3578-10-16 ועל החלטה שלא לבטלו.

2. לפני בית משפט קמא הונח כתב אישום בו יוחסו למערער עבירות של אי ציות לתמרור, התנהגות הגורמת נזק וחבלה לגוף, ונהיגה רשלנית.

על פי כתב האישום, בתאריך 3.7.16 סמוך לשעה 08:45, נהג המערער ברכב משא ברחוב חלוצי התעשייה בחיפה והגיע לצומת עם רחוב גרינשפון (להלן: "הצומת"). הכביש במקום תקין, דו מסלולי, מופרד על ידי שטח הפרדה בנוי, הראות טובה ושדה הראייה פתוח לפניו למרחק של 100 מטרים. בצד שמאל ביחס לכיוון נסיעת המערער, על אי תנועה, היה מוצב תמרור 301.

אותה עת, בכיוון הנגדי, ממול ולקראת המערער, נסע אופנוע אשר נכנס לצומת. המערער נהג ברשלנות בכך שללא סיבה סבירה לא הבחין באופנוע, לא נתן זכות קדימה כמתחייב על פי התמרור, נכנס לצומת תוך פנייה שמאלה, חסם את דרכו של נהג האופנוע וכלי הרכב התנגשו.

כתוצאה מהתאונה נחבל נהג האופנוע ונזקק לטיפול רפואי. כן נגרם נזק לכלי הרכב המעורבים.

ההליך בבית משפט קמא

3. המערער התייצב בבית משפט קמא ביום 30.10.17 וכפר בעובדות כתב האישום. לפיכך החליט בית משפט קמא לדחות את הדיון לשמיעת הראיות ליום 5.11.18 בשעה 11:30. ההחלטה ניתנה בנוכחות המערער. בית משפט קמא אף הוסיף כי התייצבות המערער חובה "אחרת יישפט בהעדרו".

לדיון ההוכחות שהתקיים ביום 5.11.18 כמתוכנן לא התייצב המערער. בית משפט קמא המתין עד שעה 12:29 ומשהבין שהמערער לא יתייצב להמשך בירור דינו, ראה אותו כמי שמודה בעובדות שנטענו בכתב האישום וסבר שלא יהיה בשפיטתו בהעדרו משום עיוות דין. בית משפט קמא הרשיע אפוא את המערער בביצוע העבירות

עמוד 1

שיוחסו לו בכתב האישום. בהמשך, לאחר שעין בגיליון הרשעותיו הקודמות, גזר בית משפט קמא את דינו של המערער. על המערער הוטל לשלם קנס בסך 2,200 ₪. כן נפסל המערער מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה לתקופה של שלושה חודשים. עוד נפסל המערער מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה לתקופה של שלושה חודשים וזאת על תנאי למשך 3 שנים, והתנאי הוא שלא יעבור עבירה בגינה הורשע או אחת העבירות המפורטות בתוספת הראשונה או בתוספת השנייה לפקודת התעבורה [נוסח חדש].

4. ביום 7.1.19 הגיש המערער בקשה לבית משפט קמא. בבקשתו ציין כי "הצו" לא הגיע אליו, וידידו קיבל שיחת טלפון באותו יום וידע אותו. המערער טען בבקשתו כי הוא לא נמצא בביתו שכן הוא עובד בירושלים ומתגורר במלוניות עקב המרחק. עוד טען כי העונש שנגזר עליו אינו משקף את היסטורית הנהיגה שלו. זו כוללת בעיקר עבירות בגין אי חגירת חגורת בטיחות שנבעו מאופי עבודתו הקודמת. כעת, כך הוסבר, הוא אינו בעל רכב אך פסילת רישיון הנהיגה תפגע בעבודתו. לכן ביקש המערער לזמנו טלפונית למשפט.

בית משפט קמא ראה בבקשה שהגיש המערער משום בקשה לביטול פסק הדין שניתן בהעדרו, והורה למערער להגיש תצהיר לתמיכה בבקשתו. לאחר הגשת התצהיר בו הוצהר כי כל העובדות והנימוקים המצוינים בבקשה נכונים ואמתיים, הורה בית משפט קמא למשיבה להגיב לבקשה תוך 14 יום. משלא הוגשה תגובת המשיבה נתן בית משפט קמא את החלטתו.

5. בית משפט קמא ציין את התנאים בהם על נאשם המבקש לבטל את פסק הדין שניתן בהעדרו לעמוד, והדגיש כי הדין נקבע בנוכחות המערער אשר כפר במיוחס לו. כן הוזהר המערער כי אם לא יתייצב יישפט בהעדרו, אך חרף זאת לא התייצב לדין ואף לא התייצב מי מטעמו. עוד הודגש ששני עדי תביעה התייצבו והמערער גרם לבזבוז זמנם. בית משפט קמא הביע תמיהה על הטענה לפיה המערער לא היה מודע למועד הדין. אף צוין כי המערער לא הציג טענות הגנה כלשהן ולא פירט כיצד הותרת פסק הדין על כנו תגרום לו עיוות דין. העונשים שנגזרו על המערער, כך נקבע, אינם חורגים ממתחם העונש ההולם. נוכח כל האמור מצא בית משפט קמא לדחות את הבקשה.

הערעור

6. המערער מיאן להשלים עם החלטת בית משפט קמא.

7. בהודעת הערעור נטען כי המערער ממלא תפקיד בעל חשיבות גבוהה (יועץ לשר המדע), ובתקופה זו, לקראת הבחירות לכנסת, עמוס הוא בעבודה. לא הייתה למערער כל כוונה לבזות את בית המשפט, אך דיון ההוכחות "פרח מזכרוננו". בתקופה שקדמה לדין ההוכחות מצבו הבריאותי של אביו החמיר בעקבות אירוע שעבר קודם לכן.

עוד נטען כי המשיבה לא הגיבה להחלטת בית משפט קמא ומכאן יש לראות את שתיקתה כהסכמה. בית משפט קמא דחה את בקשת המערער מבלי שהמשיבה התנגדה כלל, ומכאן פעל שלא בהתאם לשיטת המשפט

האדוורסרית. צוין כי דיון ההוכחות נקבע לאחר למעלה משנה מדיון ההקראה ולדיון ההוכחות אף לא התייצבו כל עדי התביעה. לא ניתן אפוא היה לסיים את ההליך באותו יום.

נטען כי החלטת בית משפט קמא עלולה לגרום לעיוות דין ולמצב בו המערער נענש על מעשים שאינו אשם בהם. לפיכך התבקש בית המשפט של ערעור לבטל את פסק הדין שניתן בהעדרו של המערער ולהשיב את הדיון לבית משפט קמא.

לאחר הגשת הודעת הערעור, הוגשה בקשה לעיכוב ביצוע העונש ונוכח הסכמת המשיבה עוכב ביצוע העונש עד מתן פסק הדין בערעור.

8. בדיון טען ב"כ המערער ארוכות כי התנהלותו של בית משפט קמא מעוררת תמיהה. זאת שכן הורה למערער לצרף תצהיר לבקשתו, הורה למשיבה להגיב לבקשה, אולם למרות שצורף תצהיר ולמרות שהמשיבה לא התנגדה לבקשה, החליט בית המשפט לדחותה.

נטען כי עסקינן בעבירות רשלנות ולא בעבירות של אחריות קפידה. בנסיבות אלה, משהמשיבה כלל לא התנגדה לבקשה בבית משפט קמא, ונוכח הנסיבות שהביאו את המערער להעדר מן הדיון בבית משפט קמא, התבקש בית המשפט לקבל את הערעור.

נטען כי אף ניתן לחייב את המערער בהוצאות ובלבד שיינתן לו יומו בבית משפט קמא. ב"כ המערער ביקש להשיב את הדיון לבית משפט קמא לשלב ההקראה על מנת שיינתן למערער יומו.

9. המשיבה התנגדה לקבלת הערעור וטענה כי יש להותיר את החלטת בית משפט קמא על כנה, שכן היא החלטה נכונה ומוצדקת.

אשר לאי מסירת תגובה לבקשת המערער בבית משפט קמא, לא יכולה הייתה המשיבה להסביר את התנהלותה. עם זאת, טענה המשיבה כי גם אם הייתה מגיבה ואף אם הייתה מסכימה לקבלת הבקשה, בית משפט קמא לא היה מחויב לעמדתה והוא רשאי להחליט על פי שיקול דעתו כפי שאכן נעשה.

דיון והכרעה

10. בחנתי את הנתונים שלפניי ושקלתי ענייניו של המערער.

11. כמפורט בסעיף 130(ח) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 -

"נגזר דינו של הנאשם בחטא או בעוון שלא בפניו, רשאי בית המשפט, על פי בקשת הנידון, לבטל את הדיון לרבות את הכרעת הדין וגזר הדין אם ניתנו בהעדרו, אם נוכח שהיתה סיבה מוצדקת לאי התייצבותו או אם ראה שהדבר דרוש כדי למנוע עיוות דין; בקשה לפי סעיף קטן זה תוגש תוך שלושים

ימים מהיום שהומצא לנאשם פסק הדין אולם רשאי בית המשפט לדון בבקשה שהוגשה לאחר מועד זה אם הבקשה הוגשה בהסכמת התובע".

12. ניתן אם כן להורות על ביטול פסק דין שניתן בהעדרו של נאשם בהתקיים אחת משתיים, האחת - הצדקה להיעדרו של הנאשם מן הדיון, השנייה - חשש שנגרם לו עיוות דין עת נשפט בהעדרו.

13. אשר לתנאי הראשון, ברי כי זה לא מתקיים בענייננו. המערער נכח בדיון שבו נקבע דיון ההוכחות ואף מסר את תשובתו לכתב האישום. המערער הוזהר כי אם ייעדר יישפט בהעדרו. בצדק תמה בית משפט קמא על טענת המערער בבקשתו לפיה "הצו" לא הגיע אליו והוא קיבל שיחת טלפון ביום הדיון מחבר שיידע אותו. המערער נקב בשמו של חבר שהוא עד תביעה. אין ענייננו ב"צו" כי אם בהזמנה לדיון אותה קיבל המערער במסגרת פרוטוקול הדיון בו נכח. מכל מקום, אם קיבל את שיחת הטלפון מחברו ביום הדיון לא הבהיר המערער את השיהוי בהגשת הבקשה לבית משפט קמא, בקשה אותה הגיש לאחר חודשים ימים ממועד הדיון.

14. הן בבקשתו, הן בדיון בערעור, לא נטען כי נגרם למערער עיוות דין שעה שנשפט בהעדרו.

לא נטענה כל טענת הגנה ממשית ובית המשפט אף לא הופנה לראיות שנאספו אל תיק החקירה אשר לכאורה סותרות את האמור בכתב האישום. אף העונש שהוטל על המערער בפסק דינו של בית משפט קמא אינו עונש מחמיר והוא מצוי במתחם העונש ההולם את האירוע מושא האישום.

15. אשר לאי התייצבות לדיון, נפסק ברע"פ 8892/18 **ניזרי נ' מדינת ישראל** (2.1.19) -

"למעלה מהדרוש אציין כי אף לגופו של עניין נסיבותיו של המבקש לא מצדיקות את ביטול ההרשעה. כידוע, סעיף 130(ח) לחוק סדר הדין הפלילי מתיר לבית המשפט לבטל פסק דין שניתן לנאשם אשר לא התייצב לדיון, וזאת בתנאי שקיימת סיבה מוצדקת לאי התייצבותו או לצורך מניעת עיוות דין. ויובהר - יש להצביע על נימוק של ממש המצדיק את אי-ההתייצבות לצורך הנעתם המחודשת של גלגלי המערכת השיפוטית לאחר שההליך הפלילי הסתיים בהרשעה. (השוו: רע"פ 9142/01 איטליא נ' מדינת ישראל, נז(6) 793, 801 (2.10.2003); רע"פ 10200/03 שוחח נ' מדינת ישראל (4.12.2003)). נימוקיו של המבקש להיעדרותו מהדיון מבוססים על סיבות כלליות שאינן מיוחדות ליום הדיון, ואינן מצדיקות את ביטולו של פסק הדין. כמו כן, טענותיו בהתייחס לאמינות הבדיקה נטענו בעלמא, ואין בהן כדי לבסס חשש ממשי לעיוות דין בענייננו".

[ההדגשה אינה במקור, ע.ק.]

16. אשר לחשש לעיוות דין נפסק ברע"פ 8427/17 **מדינת ישראל נ' סאלם** (25.3.18) -

"לסיכום, על כל הטוען לקיומה של עילה זו, במסגרת בקשה לביטול פסק דין שניתן בהיעדר, להציג

טעמים של ממש לביסוס טענות, טעמים הנתמכים במסמכים ובראיות שיש בהם פוטנציאל של ממש לשינוי התוצאה. כאשר הורם הנטל הראשוני לקיומו של חשש לעיוות דין אשר נגרם למבקש, ישקול בית המשפט אם לקיים דיון בנוכחות הצדדים על מנת לבחון את תקפותה של הטענה, או להחליט, גם מבלי לקיים דיון כזה, על ביטול פסק הדין וניהול המשפט מראשיתו".

[ההדגשה אינה במקור, ע.ק.]

כן נפסק ברע"פ 6165/17 סעדא נ' מדינת ישראל (24.4.18) -

"אכן, בהתאם להוראתו של סעיף 130(ח) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, גם כאשר לא קיימת סיבה מוצדקת לאי התייצבותו של הנאשם לדיון בעניינו, רשאי בית המשפט לבטל את פסק הדין שניתן בהיעדרו, אם שוכנע כי הדבר דרוש לצורך מניעת עיוות דין. אלא שבעניינו, המבקש לא העלה כל טענה באשר לעיוות דין אשר עלול להיגרם לו. כך, טענותיו לפיהן בידיו ראיות להוכחת חפותו נטענו בעלמא, ללא כל פירוט או ביסוס עובדתי ולא מצאתי מקום להידרש להן".

17. אשר לעובדה שהמשיבה לא הגיבה לבקשת המערער, איני סבור כי היה על בית משפט קמא לראות באי מסירת התגובה משום הסכמה לבקשה. לתמיכה בטענותיו היה על המערער להראות כי המשיבה קיבלה את החלטת בית משפט קמא והתעלמה ממנה, אך זאת לא הוכח. יתרה מזאת, אף אם אניח כי היה מקום להתייחס לשתיקת המשיבה כאל הסכמה, הרי בית המשפט אינו כפוף לעמדת המשיבה ועליו להפעיל את שיקול דעתו באופן עצמאי בהתייחס לכלל הנסיבות והנתונים שלפניו. כך נהג בית משפט קמא.

18. נוכח כל האמור לעיל, איני סבור כי טעה בית משפט קמא בהחלטתו לשפוט את המערער בהעדרו, ואיני סבור כי הוצגה עילה אשר מצדיקה את ביטול פסק הדין אשר ניתן בהעדרו של המערער. משכך, לא נפל פגם בהחלטתו של בית משפט קמא, ודאי לא פגם המצדיק התערבות.

בנסיבות אלו אין בידי להיעתר לערעור ומאליו מתבטל אף עיכוב ביצוע גזר הדין.

הצדדים הסכימו כי פסק הדין יינתן בהעדרם.

המזכירות תשלח את פסק הדין לצדדים ותוודא קבלתו.

ניתן היום, כ' אדר ב' תשע"ט, 27 מרץ 2019, בהעדר הצדדים.